

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Año XIII

Reus Dimecres 27 de Juliol de 1898

Núm. 3.567

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en les principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, llibrería Mallofre, carrer Junquera, 66.
No's retornan las originals encara que no's publiquin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, 80, prop á la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

DOCTOR J. MIRÓ OCULISTA

Consulta en Reus: Los dil·luns y divendres de dos á cinch de la tarde, Arrabal de Santa Anna, 1, primer.

A Tarragona: los demás dias de deu á una del mati y de tres á cinch de la tarde, havent trasladat son gabinet al mateix carrer de la Unió, 17, primer.

SECCIÓ DOCTRINAL

Qui 'n té la culpa?

La gent d'Espanya es fetá baix un patró que no té rival; quan toca las consecuencias de las sevas imprevisiones, s'entreté en averiguar la causa dels desastres á que está abocada, pero, passats aquestos desastres las ensenyansas del fet las deix olvidadas, completament y torna á la mateixa deria d'avans. Per altra part, al fer una cosa ab tot pensa menys en sas consecuencias. Pot més en ella la rutina que la rahó, la imitació que lo que la lògica aconsella. Es mal de rassa que no's cura. Per cada deu que pensan (y exagera la xifra) hi ha un centenar de penya contentas que no més buscan anar tirant y fent dias sense pendres de molestia de girar una ullada per lo seu costat.

Ab tot, ens agrada que quan vinguin desastres se pensi en las causas engendradoras dels mateixos, pero més ens plauria que s'fes l'análisis, despallat tothom de sas opinions polítiques y socials, y sobre tot servissin las ensenyansas para lo successiu, procurant no reincidir en los mateixos pecats. En aquest terrenno volém, donchs, á tots y á tothom; desde 'l més acérrim absolutista al liberal furibundo; desde 'l monárquich al socialista; desde 'l més alta de la societat al de las més infimas classes.

Dit aixó, preguntém: qui 'n té la culpa dels desastres d'Espanya? quina es la causa de que Espanya se trobi en l'estat actual? Per nosaltres, única y exclusivament la política seguida en las colonias; política destructora, suïcida, contra rahó y contra dret, que partint de la negació de la personalitat de la colonia, converteix á aquestas en materias explotables, sobre las qui aboca la Metròpoli la seva gent, quina escampantse per las terres totes de las colonias constitueix una xarxa inmensa abont tot s'agafa y d'abont ras-neurt, escampant més y més als colonials, prenent igualarlos pel nivell de la miseria. Per aixó els tanca las portes de la administració; per aixó els fa sentir lo pes de son armatje, y per aixó també ellá abont aquest pes flaquesa veým que las colonias s'alsan y reclaman lo que la rahó 'ls otorga, y la naturalesa 'ls dona; aixó es, lo dret á viure.

Las colonias ó s' dominan per la forsa bruta, ó per la forsa moral. La primera significa l'imperi del absolutisme; los colonials venhen sempre sobre 'l seu cap un sabre á punt de separarshi coll y cap si gosen piular. La segona parla directament al cor; fon en germanor Metròpoli y Colonia, y aquesta germanor fa que cada hñ á casa seva es cuidi de lo seu y junte de lo de la casa payral; en ella tot es pau; hi regna l'amor. No

cal dir que aquesta última política es preferible; es la única aceptable. Ella reconeix la colonia sos drets, sa personalitat tota; se conforma y practica las sabias lleys de la naturalesa; converteix en realitat aquest instint de tots los pobles de tenir veu y vot en lo concert general, y fujint d'aspiracions, dona forma á la Patria, li dona 'l cos que necessita para completar sa personalitat; en una paraula, la forma Estat.

Ha fet aixó Espanya?... Ah!... Espanya ha seguit la conducta inversa. Boja ab sa doctrina de que las colonias son propietat de la Metròpoli, las ha fet esclavas, las hi ha fet sentir lo pes de son armatje. Ha pintat á la Metròpoli com una deessa, y als metropolitans com uns éers superiors, bons per tot y capacos tota ellas de resoldre los més grans problemas. Valents, no 'ls espanta la guerra; més, en guerra disfrutan; intel·ligents y sobretot humanitaris volen fer la felicitat de tots los pobres diables de las colonias y s' rebaxan fins elle, per després aixecar la colonia á l'altura de la Metròpoli. Y á té, que n'hi professan de carinyo als colonials; sobretot á sa butxaca. Veuasquí, un altre dels pecats d'Espanya. No n'hi ha hagut prou ab negalshir lo dret á governarse; no n'hi ha hagut prou ab tiranitzar baix aquest punt d'aspecte á la colonia; no n'hi ha hagut prou ab tiranisar los cors; era precis més; era necessari negalshir 'l dret á viure als colonials. Y la consecuencia es bonica; no es Cuba d'Espanya? Donchs també ho deuben ser los cubans; lo que 'ls pertany ha d'esser nostra. Potser se'm dirá que no hi ha cervell humá que sigui tan obtús para pensar d'aytal manera; pero lo que jo diré, es que si bé no hi pensavan, s'ha obrat conforme en aqueira creencia y las ideas denhen recular devant dels fets. En efecte; s'ha enviat á las colonias emplets sense cor, sense ánima, que han explotat á tots y á tothom á la descarada; han fet lo fet y han tocat pipa. Y aixis han obrat tots desde 'l més gran al més zich; desde 'l primer al últim empleat de qualsevulga oficina. Per aixó y ab rahó ha pegut dir lo «Citoyen Catholique»: «Si 'l cristianisme d'aquest poble no ha pogut frenar la cobdicia de sos polítichs ni atenuar la crueltat ab que han fet de Cuba una segona Irlanda, que sufreixi las consecuencias.» Végis aquí, d'una manera senzillíssima y clara la causa ó causas del estat actual d'Espanya; política de crueltat y d'explotació.

Y per acabar, velem dir algo sobre lo que alguns pretenen y predicar, de que la causa de tot, es lo Liberalisme. Lo liberalisme, com tot abús, á la forsa ha d'esser dolent; pero, lo que hi ha es, que per liberalisme s'entenen moltes coses que no 'n son; moltes coses que son no més fruyts del exercici de la sagrada libertat, font de vida y de progrés, impols vivificador de tot lo gran y noble. No cal dir que qui aixis pensan son los carlins, aquesta gent que, per desgracia, encara

se senten ab forsa per acometre qualsevol empresa. No obstant, res hi ha més lluny de la veritat. Es açá fruyt del liberalisme la política assimilista colonial? Son los defensors de las bárbaras Lleys d'Indias los més autorisats para tirar pedras al terrat del vehí? Encare si s'concretessin á demanar legislació especial para cada una de las colonias, los aplaudiriam; pero aquesta legislació no cal dir l'aspecte que presentaria quan encare avuy no volen acceptar l'autonomia cubana. Si 'ls uns son tirans, los altres son tirans y mitj. Tant per tant, preferim la Constitució espanyola del 76 ab son article 89 y tot, que no pas aqueixos organismes que voldrian implantar los carlins. Avuy se presentan com á salvadors d'Espanya, com temps fa que venen presentantse com á defensors de la Religió. Alguns s'ho creuhen; la voluble multitud, ignorant y estúpida, los aplaudeix y ab gust los venria al candelero. Baix las capas avans ditas, y prevalentse de son caracter que 'ls dona autoritat per moltes cosas, van escampant aquellas ideas per tot arreu, ideas que preparat com troban lo camí, fan via... Forjant mentides y mes mentides van fent adeptes; avuy ja la ignorancia 'ls mira ab simpatia... Desgraciats d'ells si lo que predicar ho creuhen! Qui gran sa responsabilitat si lo que predicar es sols para afavorir un partit polítich!

R. ESCCLASANS.

29 Juny 1898.

Las Cambras de Comers

Segons entenem per las noticias de la premsa dia-ria, lo govern s'ha dignat consultar á las Cambras de comers establertas á la Peninsula, á las quals sembla que se 'ls dona una representació més ó menos oficial, si es ó no convenient entanlar ab los Estats Units negociacions de pau. Creyem nosaltres que aqueixas certas representacions oficials no fa més que danyarlas á las Cambras de comers, privantlas de dir netament y ab tota franquesa lo que pensan. Aixis s'es vist y s'ha veu ab las contestacions que denan. Com no sia que s'ha ja d'atribuir á una altra causa més fonda, que prou temem que será aixis; á la falta de pensament propi y de valor personal.

Espontáneament, immediatament després de la publicació del manifest catalanista, la demana la pau, bé que no ab sobras de decisió, la Cambra de comers de Barcelona. A ella li pertocava indubtablement esser la primera; ja 'ns agrada que ho fes, pero 'ns hauria agradat lo doble veure en la petició major energia, una energia que no havia de danyar á la respectuositat. Però, en fi, de la representació de la Cambra barcelonina á las contestacions d'altras Cambras d'Espanya hi va encara una distancia terrible.

Fixemnos especialment en las de las Cambras de Sevilla y d'Alicant. Respecte á la de Sevilla, veým com ho diu lo telegrama del Imparcial: Deixemho en castellá: «La Cámara de comercio ha evacuado una consulta hecha por el gobierno respecto á si debe ó nó continuar la guerra. Inspirándose los reunidos en alto patriotismo, han acordado que, aún cuando el interés del comercio reclama la paz, la Cámara no puede pedirla, pues por encima de los intereses comerciales está el supremo interés de la patria. La Cámara cree que la cuestión de la paz debe ser resuelta sólo por el gobierno. El acuerdo es objeto de unánimes aplausos.» La defunció del patriotisme, segons la Cambra de comers de Sevilla, es aquell sentiment que, reconeixent que la vida es la pau, vol la mort,

aiaó es la guerra. Ni més ni menos. Es exactament lo que s' despren del acort de la Cambra sevillana, objecte de undrimes aplausos.

Si l' govern consulta á las Cambras de comers, entenem nosaltres que será perque les considera com la més exacta representació de la vida nacional, y, avans de contraure la responsabilitat de fer una pau quals condicions forosament han d' esser dures, y com més anirá més, busca puntals hont apoyar la seva resolució. Ab gayres dictámens com lo de la Cambra de Sevilla, pedrá l' govern bufar la candela y dir: anémsem al lit, que aixó es la lluna.

La Cambra sevillana reconeix que l' interés del comers reclama la pau, però l' patriotisme... Y quin diantre de patriotisme es aqueix que vota contra la quietut y l' benestar de la nació? Nosaltres compremem que ls militars vulgan la guerra; han estudiat per fer la guerra y no ls ha de desagradar la práctica de llur professió. Nosaltres no volem atribuir lo desitx que tingan de combatre al miserable interés de pescar un ascens. L' aspiració a lluir lo valor personal y á respondre el atach del enemich ab fermesa digna del honor del país que defensen es una cosa racional y al cans de tots los enteniments. H' d' agradarlos lo llorer de la victoria, y, si la victoria no vé á pesar del es for de tots, m' m'vat ja a la bes'reta pels descuyts é imprevisiones gubernamentals; si vé la derrota trista, ha d' encéndrels l' ansia de venjarla, l' ansia d' esborrar ab un nou fet d' armas mé' sortós l' amargor d' aquella. Los militars s' han fet per la guerra y en la guerra es hont están bé, per més que l' interés del Estat es superior á llur interés; però no entenem per qué ha de voler la guerra la gent que viu de la pau y que sóls en una pau duradora é inalterable troba l' benestar y l' foment de sos negocis. Q' d' li ha dit á la Cambra de comers de Sevilla que l' govern no farà l' que voldrá quan totas las Cambras d' Espanya h' jan evacuat la consulti? Diu ella que el interés del comercio reclama la paz. Donchs aquí havia de fer punt final y no ficarse en camiasas d' onze varas. Per tornar resposta al govern dihentli que á ell toca la resolució del assumpto no calia que s' molestassen ni l' un ni l' altra.

Molt de témer es que nosaltres hem nascut ab una rosca de menos al cap. Perque som partidaris de la pau, de la pau en absolut, y cada dia topém ab gent «cambrera» y ab altra que no ho es partidaria terrible de la guerra, gent per altra part molt respectable y que, com Don Quijote, quan no li parlan d' aquest tema, discorre ab tota claretat. Es tanta la negació de nostre enteniment que, per més que ho examiném y 'ne hi trenquém la closca, no ho sabém entendre que l' interés suprem de la patria sia la guerra, com en rigor vé á dirnos la Cambra sevillana. Pot darse l' cas que la guerra sia en certa manera beneficiosa á son país, sobre tot tal com están constituhides ara las nacions. L' Alemanyia de sa guerra ab la Fransa ne tragué l' hegemonia política de la Europa y, millor que tot, un desenrotlle comercial verdaderament fruytós. Però aixis y tot, nos quedan alguns dubtes. No podia l' Alemanyia, qual industria floria ab gran rapidesa, conseguir la mateixa prosperitat comercial sens necessitat d' haver de fer la guerra, encara que vingués ab alguna major lentitut? Y a ja s' pot dar per segur que l' benestar interior de la confederació germánica es millor que avans del any 70?

També l' Japó haurá tret algun fruyt de sa victoria sobre la Xina, fins dihen si de llavors ensá las potencies europeas lo tenen per alguna cosa; però ell sabrá algun dia quin sacrifici de felicitat interna haará de fer en oras d' aqueixa representació internacional. Y no es que nosaltres siam contraris de la conveniencia d' aqueixa representació, que tant gloriosament assolí Catalunya, però á aqueixa representació s' hi ha d' aspirar quan tot vaji bé per diantre, perque no es cau anar bonich y gastar carratge esmersa thi' ls diuers que faltan á casa per comprar pá.

Peró lo que no pot esser interés suprem de cap país es una guerra impossible en que una catástrofe segueix á altra. Pot dársehi al govern busca la manera de fer la pau tant bé com pugas, perque, entré lo que perdém ella y lo que se 'ns escola aquí, aviat no tindrem de que fer manegas. Però suposar en los actuals moments que l' interés suprem de la patria no es fer la pau es per nosaltres no véurehi de cap ni.

Los d' Alican han obrat encara ab major modestia. Aqueix ni solament s' han atrevit á dirho que l' interés del comers reclama la pau. Aqueix s' han inhibit, s' han declarat incompetents. Verdaderament tenia rahó lord Salisbury. Per moribunda s' ha de tenir á la nació en que, essent opinió general que sos governants son ineptes, las forsas vivas de la mateixa se declaran espontáneament més ineptes que ls governants. Ara

si que se 'ns venen á la punta de la ploma imprecacions d' aquellas que llampegan, pero aquesta setmana nos han posat la censura previa y tenim pocas ganas de dar feyna al llapis del censor. Bé n' hem fetas prou fins ara d' imprecacions: que l' lector nos deixi reposar una mica. Ab la calor que fa, ja vindrá bé.

M. R.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 26 de Juliol de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Table with 7 columns: HORAS, BARÓMETRE, GRAU, PLUJA, AYgua, ESTAT, OBSER. Data for 9m and 3p.

Table with 6 columns: HORAS, TEMPERATURAS, VENTS, NUBOLS. Sub-columns: Maxima, Minim, Term. tipo, direccio, classe, can.

La elevada temperatura que regná ans d' abir, puig fou un dels dias en que ha pujat mes la columna mercurial, contribuí á que gran número de nostres vehins se traslades á las vehinas platjas de Salou.

Los balls que á la nit de Sant Jaume se donaren en la mejor part de nostras societats de recreo se vegeren concorregidissims.

Igualment al Café de París y al Café d' Espanya que hi tenia lloch un concert instrumental hi assistí molta concurrencia la qual potém dir que assaltá las taulas que hi havia colocadas al porxo y á la via pública.

Se troba ja á Barcelona la brigada torpedista que s' esperava de Cartagena para colocar los torpedos Bastamente en la rada de Barcelona. Manan dita brigada l' linent de navio de primera don Joseph M. Chacón y l' de segona don Francisco Yolí y Morgado.

S' ha publicat la «Gramática de la lengua catalana» original del P. Nonell (S. J.) que no dubtém será ben rebuda per los amants de la nostra literatura. Próximament parlarém d' aquesta obra.

En la Administració de Consums d' aquesta ciutat, se recaudaren per diferentes especies, en lo dia d' ahir, 1140'87 pessetas.

La Unió Catalanista ferma en sos propósitos de treballar per l' aixecament del esperit públich de Catalunya, posant en clar lo que havém estat y lo que som, perque s' vegi lo que tenim dret á ser, resolgúe temps endarrera donar á llum una serie de publicaciones de divulgació histórica ó d' ensenyansa política que servissin para propagar en mitj del nostre poble l' amor á Catalunya y l' afany para obtenirlo reconeixement de sa personalitat nacional, no sols en la Historia sino que també en lo present.

La primera obra d' aquesta colecció veurá á llum en los primerá dias del mes entrant y es un estudi dels «Fets de la marina de guerra catalana», obra á la que donis trista oportunitat los recents fets de la marina de guerra espanyola.

No dubtém que será rebut ab interés pels catalans un semblant treball que patentisa el desveig que hi ha desde ls bons temps de Catalunya fins als mals temps d' Espanya; desde ls nostres Lluçias y Marqués fins als Montojos y Cerveras; desde las glorias de Nicotera y Salarno fins á las tacas de Cavite y Santiago.

A varias poblacions importants d' aquesta regió s' projecta dotarlas de guarnició permanent de forsas del exercit. Ab l' augment á sis companyas per cada batalló, ls s' gons batallons d' infanteria y ls batallons de cassadors comptaran un efectiu de 1.400 á 1.500 plassas.

L' anunci de que la Companyia Transatlántica necessitava personal sobaltorn para ls vapors que han de repatriar la guarnició espanyola de Santiago de Cuba, fa que sia extraordinari l' número de personas que van á ditas oficinas oferint sos serveys.

Pedalejant

LA FESTA CICLISTA

No hi havia altre diversió á la tarde del dia de Sant Jaume que las carreres organizadas per lo Club Velocipedista en son Velódromo del passeig de Sunyer á

benefici dels pobres soldats que han tingut la sort de retornar de las llunyanas colonias á la mare patria, si bé delmets en la seva salut ó ab feridas que ls hi impossibilitan para seguir defensant la bandera per qual sort y honra exposavan la seva sanch, y per aquest motiu si ls sentiments humanitaris de nostres vehins no haguessin sapigut donar tot l' atractiu á la mentada festa, qui sab si las personas forasteras que tinguérem l' honor d' hostajar, haurian preferit altres para elles mes gratas diversions.

Lo Velódromo donchs ofería l' mes pintoresch colp de vista que ha ofert desde la seva inauguració. Tots los palcos y totas las cadiras aixis com lo lloch destinat á entrada general estava ocupat per gran número d' espectadors y podém dir que allí s' hi trobava reunint tot Reus.

No volém atrevirnos á fer una descripció del quadro que presentava l' velódromo, animat, y en lo que hi destacavan totas las tonalitats dels colors, ni sisqueira á pintar la satisfacció ab que podian ocupar sos asientos aquellas personas distingidas que oferiren respectables quantitats para las localitats que ocupavan.

Seria aquesta una tasca superior á la nostra ploma mes acostumada á fer crónicas á corre cuyta, d' impresió, que no á estudis detinguts y mesurats para que responguin á l' importancia del assumpto ressenyat.

Únicament dirém que ni havia para quedar-se marellats y cor sorpresos, al veure reunidas en un local com aquell que tenia per traspol un blau cel sense tacs y per llums los esplendents raigs del Sol que llhian ab tota sa forsa, á tan gran número de damas y senyoretas vestidas ab elegancia y de cara encisadora.

Los mateixos de casa que sabem que de caras bonicas ne tenen fama las nostras paysanas, ab prou feynas si tenian un concepte aproximat de la hermosura allí desplegada y d' aquí que no 'ns extranyá que las instantaneas que alguns forasters portaren al velódromo, no vaguessin may en recullir á la cámara oscura, aquellas preciositats d' hermosura, para poguer provar ab l' exhibició del clitzé que no son exegeracions d' una imaginació impresionista los elogis que de la hermosura de las reusenses se fan, sino axiomas quina demostració no cal desenrotllar.

Y entrém á parlar de la festa. A la entrada del Velódromo hi onejavan tres banderes: la catalana, la del Club Velocipedista y la espanyola y en la tribuna que ocupava l' Jurat s' hi veían variis gallardets ab los colors de la bandera d' Espanya.

Constituhim lo Jurat lo M. Iltre. Sr. Alcalde don Joseph M. Borrás y Sardá, President, del Club Velocipedista D. Joan Boqué, Vis-president, lo Diputat provincial D. Anton Serra, lo regidor D. Lluís Quer, y ls senyors D. Enrich Izaguirre, D. Domingo Ramos, D. Augusto Gely y D. Lluís Guardiola, Vocals, y D. Francisco Cabré, Secretari.

Devant d' aquesta tribuna hi havia colocada la destinada á la premsa que estava ocupada per representants dels periódichs professionals de Barcelona «Los Deportes» y «Barcelona Sports», «Tarragona Ciclistas», «Revista de Sports» d' aquesta ciutat y ls de la premsa local junt ab los corresponsals que hi ha aquí dels periódichs de Barcelona y Madrid, y devant de la tribuna de la premsa á l' altre costat de pista, hi havia escullit lo lloch per ls comissaris oficials Jutjes de sortida y d' arribada y de temps.

Comensá la festa en un desfile de tots los carreristas inscrits que resultá un acte bonich, tant per lo número com per la varietat de jarseys que llhian y la manera que sabian dominar la maquina y lo segurs que estavan assentats en lo sillin.

Seguidament se verificá la primera carrera, anomenada «Provincial», á la qual hi podían corre tots los ciclistas que essent socis d' algú Club de la provincia, no haguessin pres may part en carreres públicas, senyalantse 2.000 metres ó sian sis voltas del velódromo, lo trajecte que havian de recorre y oferint als guanyadors per premis tres objectes d' art, regalats: lo primer per l' Excm. Marqués de Mariano, lo segon per D. Emili Leal y l' tercer per D. Gustavo Roder.

Hi prengueren part los ciclistas següents: D. Joan Murtra, D. Alexandre Pinsard y D. Joseph Coll quedant guanyadors per lo mateix ordre.

La segona carrera fou local y no mes hi prengueren part tres ciclistas del «Club Velocipedista». A més del títul honorífich de «Campeó» local s' oferían tres premis consistents en tres objectes d' art ofrenas de don Joseph Sierra y del Club Velocipedista que ls guanyaren los senyors Perpiñá (J), Lopez y Pinsard també per l' ordre respectiv, quedant campeó local lo senyor Perpiñá per primera vegada.

Seguidament se verificà la tercera carrera, «Regional», «Professionals» que resultà una bona carrera per lo disputats que foren los tres premis en metàllic que s'oferia per los corredors següents: Manresa, Cosp, Minué, Serra, Fernández y Massó, quedant vencedors lo senyor Serra que guanyà les 100 pessetas, lo senyor Minué les 50 y 'l senyor Fernandez les 25.

4.ª Carrera Nacional, Amateurs.—Hi prengueren part los corredors següents: Perpinià, Almansa, Guzmán de Villoria, Oliet, Lopez, Murtra y Udaeta, sortint guanyadors en primer lloch Almansa, según Perpinià (J), y tercer Oliet, y obtenint los premis del Regiment d'Albàntara, D. Joan Boqué, «President del Club Velocipedista y lo del mateix Club.

Després d'aquesta carrera se concedí un descans de 15 minuts y s'resandà la festa ab la

5.ª Carrera Nacional, Professionals, que s'verificà per series.

En la primera hi corregueren los senyors Manresa, Minué, Cuber, Ramos y Gouzales passant primer la «meta» los dos primers y quedant qualificats para correr la definitiva.

En la segona serie hi corregueren Serra, Gorrís, Higinio y Peris quedant qualificats los dos últims.

Com las series se feren a tres toms y en la carrera se 'n senyalaven 9 la definitiva s'verificà a sis voltes, guanyant d'entre ls quatre que hi prengueren part lo senyor Peris (300 pessetas), Higinio (150), y Minué (75), pero es d'advertir que si Minué no quedà en segon lloch fou perquè en la curva que desemboca a la darrera recta de la última volta Peris que portava 'l «train» se despità remuntantse un xich massa fent perdre temps y velocitat a Minué que 'l seguia y facilitant involuntariament, tal vegada lo pas per la corda a Higinio que ocupava 'l tercer lloch.

6.ª Carrera, Handicap Consolació.—Hi corregueren Manresa, Gorrís y Massó, donant lo primer 10 metres de ventaja al segon y 40 al tercer.

Lo trajecte senyalat era 'l de 3 toms, y al passar per la «meta» del primer Manresa ja la tenia guanyada pero sia perquè s'trobava malament sia perquè feu massa estora al darrer tom se quedà retrassat guanyant lo primer premi de 60 pessetas lo senyor Massó, lo segon de 45 en Gorrís y 'l tercer de 30 en Manresa.

Y acabà la festa ab la sétima carrera, «Match d'honor» entre 'l professional vencedor de la carrera quinta y 'l amateur guanyador de la quarta, ó sia Peris y Almansa.

Sortiren aquets de la meta com qui emprén un passeig y 'l un per 'l altre ningú volia portar lo train.

Afortunadament lo trajecte que havien de batre era sols de 3 toms y 'l públich que s'escamava de que més corregués un caragol per la pols que aquets dos ciclistas montats en màquina y en pista, aplaudí al veure que a la darrera volta s'ho empenyan de debó.

Peris en un emballage final passà a la recta de la meta a Almansa y guanyà 'l premi ofert per la Infanta Isabel.

En resumen, las carreras deixaren a tothom satisfet y podém dir que resultaren de las més lluhidas que s'han verificat en aquesta ciutat.

La banda de música «Juventud Reusense» amenisà la festa executant las millors composicions de son repertori.

Los organizadors poden donorse per satisfets, puig per moltes que fossin las sevas esperansas, la realitat las ha superat en tot quant poguessin concebir.

Fem punt final pregunt als nostres lectors que 'ns dispensin si a continuació no publiquem detallat 'l estat de comptes, perquè la comissió no ha tingut temps de confeccionarlo; pero 'ls hi dirém que 'l líquit que poch més ó menos ha produhit la festa son unas 5,000 pessetas, de las quals se 'n farà entrega al Depositari de la Comissió que hi ha nombrada para aussiliar als pobres soldats que van retornar de las guerras colonials malalts ó ferits.

F. C. E.

SECCIÓ OFICIAL

Registre civil

dels dias 23, 24 y 25 de Juliol de 1898

Naixements

Magdalena Pagés Civit, de Anton y Rossa.—Ferrán Llop Macaya, de Ferrán y Pauls.—Antoni Basora Hernandez, de Salvador y María.—Eudalt Casas Plassa, de Eudalt y María.

Matrimonis

Joaquim Agudé Borrás, ab Pilar Peña Vinas.—Joan Callao Escardó, ab Rosalía Colominas Elías.

Defuncions

Francisca Escudé Gimenez, 60 anys, St. Tomás, 10.—Josepha Parés Monguillot, 57 anys, Miró, 3.—Teresa Roca Pujet, 70 anys, Germanetas.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d'any.—Sant Pantaleó.

Sant de demà.—Sant Víctor.

SECCIÓ COMERCIAL

J. Marsans Roí

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	50'40	Filipinas	
Exterior	61'90	Aduanas	
Amortizable	61'10	Cubas 1886	65'50
Fransas	20'05	Cubas 1890	50'00
Norts	24'60	Obs. 6 0/0 Fransa	71'25
Exterior París	38'25	Obs. 3 0/0	37'25
GIROS			
París	72'	Londres	43'40

Se reben ordres de Bolsa para Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los païssos.

Nota.—Se reben adhesions al conveni judicial del ferrocarril de Tarragona a Barcelona y Fransa, sense cap comissió, y se satisfan los cupons de Janer y Abril de dita Companyia.

BOLSA DE REUS

Cotizacions realitzades en lo dia d'ahir a Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	50'70	Cubas del 86	65'
Exterior	62'10	Cubas del 90	50'25
Colonial		Aduanas	
Norts	24'55	Obliq. 5 p 0/0 Almansa	73'50
Fransas	20'05	Id. 3 p 0/0 Fransa	37'25
Filipinas	59'75		
PARÍS			
Exterior	38'25	Norts	
GIROS			
París	72'	Londres	43'40

Se reben ordres para operaciones de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d'or de tots los païssos.

Nota.—Aquesta casa s'encarrega de la adhesió de las obligaciones al conveni de la Companyia de Tarragona a Barcelona y Fransa, anticipant lo pago dels cupons venuts ab arreglo als tipos proposats en dit conveni.

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prius Demestre.

Londres a 90 dias fetra.	
» a 8 » vista.	
París a » » »	
Marsella a 8 » »	

VALORS LOCALS	DINER PAPER.	OPER.
ACCIONS	0/0	0/0
Gas Reusense.		150
Industrial Harinera.		500
Banch de Reus.		475
Manufacturera de Algodon.		400
C.ª Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.	150	

ANUNCIOS PARTICULARS

Errors que deuen desvaneixers.

Cap remey, ja sia untura, pegat, ó altre, pot curar ni una sola hernia sisquera.

Totas las celebritats mèdicas, aixís nacionals com extranjeras, están contestes, y ma llarga práctica m'ho ha demostrat, que la curació de las hernias perteneix única y exclusivament al art mecánich, acompanyat dels coneixements anatòmichs suficients.

No deu confiar en las benas ni en los braguers anomenats sense ressorts, ni ferros, ni acers, donchs a aquestos se deu la major part de las defuncions que ocurreixen per hernias estranguladas, en raho a ser insuficients para contenir las hernias.

Molts son os que venen braguers; molt poch los que saben colcarlos; rarissims los que coneixen lo que es una hernia.

A LAS MARES

Avans de sacrificar a vostres fills ab una vena, bruta, incòmoda y perillosa, consulteu ab vostre metje, ab seguretad vos dirà que para la curació de vostres petits, lo remey mes prompte, segur, net, fácil, cómodo y económic, es lo bragueret de cautchouc ab ressort, testimoni: nho aixís lo número ja important de criaturas curadas per tal medi, durant lo temps de ma permanencia en aquesta ciutat.

Tirants Omoplàtics para evitar lo carregament d'espatillas.

Faixas hipogàstricas para corregir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles d'Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

Llevadora

DONYA ANTONIA BERGADA DE ANGLÉS

professora en parts, revisada en la Facultat de Medicina de Barcelona, després de varis ensaigs practicats en aquell Hospital de Santa Creu te 'l gust d'ofertir sos serveys al públich

Carrer del Hospital, 33.—Reus

ULTIMA HORA

Madrid 26.

Lo Govern careix de noticias del general Blanco sobre la sortida para Guines d'alguns ministres cubens para conferenciar ab Máxim Gomez.

Lo Govern té m que la primera noticia que rebí de Manila parlí del bombeig de la plassa, impossibilitada de defensarse contra tents elements com la combaten.

Cren lo Sr. Sagasta que 'ls rebelles per una part y 'ls nortamericans per altra han colocat a Manila en difícil situació.

Son pessimistes las últimas noticias de la guerra, per més que no pugui comunicar detalls degut a la actual situació.

Lo Govern diu que no hi ha noticias de Cuba, creyent no passa res de particular, puiz de desenrotllarse en la gran Antilla algun succés important ho sabria.

De Filipinas y de Puerto Rico las impresions son pessimistas.

De la pau res en concret.

Lo President del Consell, a la sortida del País, al ser interrogat sobre la noticia d'aver bombejat los nortamericans la isla de Puerto Rico, ha dit lo següent:

«Es cert que 'ls yanquis atacaren un punt de la costa de la petita Antilla.»

Suposa 'l Sr. Sagasta que 'l enemich haurá desembarcat.

Los nortamericans han establert un servey de vapors entre Santiago de Cuba y Nova York, inaugurant lo «Filadelfia».

Conduhí material d'impremta para fundar en la fins fa poch possessió espanyola un periódich en inglés y castellá.

L'escriuran redactors del «Journals».

Las forses americanas que hi ha a Santiago van a ser reemplissadas per un regiment de negres.

Lo Sr. Sagasta ha manifestat que, segons telegrama del Capitá general de Puerto Rico los nortamericans han desembarcat a Guanica.

S'afirma en un despaig d'origen yanqui que s'ha rendit la plassa de Guantánamo.

Oficialment no s'ha comprobat la noticia.

En un cablegrama de la Habana se repeteix que está organitzantse la expedició contra la Habana, para la tardor.

L'exèrcit expedicionari fort de 100.000 homes atacarà per terra la plassa, combinant la acció ab la de la escuadra.

Manarà las tropes de terra lo «generalíssim» Miles qui establirà lo siti de la capital, fins rendirla.

Manarà una divisió lo general Fitzhugh Lee, ex-cònsul general dels Estats Units a la Habana.

L'exsecretari federal d'Estat, mister Sherman parla a Washington en pro de Calixto Garcís, trobant censurable la conducta del general Shafter para ab los cubans.

Ha sigut transportat desde Santiago de Cuba als Estats Units, lo general Duffield, malalt de la febre.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

SERVY DE TRENS

SORTIDAS
De Reus á Barcelona
5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 11:45 t. 2.ª y 3.ª
8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y diadestes, (per Vilanova).
12:11 t. mercancías, segunda y tercera.
4:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus
5:25 m. (per Vilafranca).
9:46 m. (per Vilanova).
1:58 t. per id.
7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).
9:33 m. — 7:04 t. — 3:10 t. — 7:19 y 9:57 nit.

De Mora á Reus
4:21 m. — 8:00 m. — 12:05 t. — 6:04 t. — 7:36 n.

De Reus á Tarragona
8:30 m. — 9:47 m. — 2 t. — 7:04 t.

De Tarragona á Reus
7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:20 n.

De Reus á Lleida
8:10 m. — 5:23 t.

De Lleida á Reus
5:50 m. — 3:50 t.

De Reus á Vimbodí
1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus
9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Tarragona á Valencia
9:30 m. y 11:30 n.

LO SOMATENT

De Valencia á Tarragona
Francisco Páez Mollí, 57 anys, Mírd, 3.
Josep Roca Pó, 70 anys, Garmatent, 1.
11 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,	8:30 m.
De Barcelona (per Tarragona)	8:30 m.
De id. directe	10:30 t.
De id. id.	1:30 t.
De id. abla correspondencia extranjera	7:30 t.
(per Picamoixons y descendit de Lleida)	7:30 t.
De Madrid y Zaragoza	2:30 n.
De Lleida y Huesca	7:30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona los 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corriente. Los de Cuba surten de aquesta Administració los 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de reforç á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Para Barcelona á las 5:00 m.
Para id. á las 2:00 t.
Para Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m
Para id. id. id. (per idem) á las 2:00 t.
Para Tarragona, directe á las 7:00 n.
Para Lleida, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas á las 8:00 m.
Para Madrid, Saragossa, Ternel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 4:00 t.
Los pobles servits per peatens á las 9:00 m.

NOTA. A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que s deposita en los busson després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

Ferrocarril económic de Reus á Salou

Servy de trens de viatgers que regirá desde 1 de Juliol de 1898.

SORTIDAS DE REUS		SORTIDAS DE SALOU	
Matt			
Tren núm. 2 á las 4:10	Tren núm. 1 á las 4:56		
» 12 » 5:45	» 11 » 6:30		
» 14 » 7:20	» 13 » 7:21		
» 16 » 8:00	» 15 » 8:10		
» 4 » 9:06	» 12 » 10:10		
» 20 » 10:48	» 3 » 10:49		
Tarde			
Tren núm. 22 á las 12:35	Tren núm. 25 á las 2:33		
» 6 » 2:32	» 27 » 3:19		
» 26 » 3:18	» 29 » 4:03		
» 28 » 4:02	» 31 » 4:47		
» 30 » 4:46	» 33 » 5:31		
» 32 » 5:30	» 35 » 6:10		
» 34 » 6:18	» 37 » 7:00		
» 36 » 6:59			
Nit			
Tren núm. 38 á las 7:48	Tren núm. 39 á las 7:49		
	» 41 » 8:41		

Tranvia á vapor desde la estació del ferrocarril fins devant del carrer Glosa de Meestres.

SERVY DE TRENS COMBINATS QUE REGIRA DESDE 1 DE JULIOL DE 1898

Sortidas de la Estació

Matt:	5:25	6:59	7:50	8:46	10:32	11:20
Tarde:	3:06	3:45	4:29	5:13	5:59	6:45

Sortidas del carrer Glosa de Meestres

Matt:	5:40	7:12	8:00	8:45	10:40		
Tarde:	12:30	2:15	3:12	3:56	4:41	5:25	6:12
	6:55	7:44					

Observacions: Los dias festius á més dels trens indicats en lo present cuadro sortiran un de la estació de Reus á las 10 y del carrer Glosa de Meestres á las 1:30. Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Reus 1 de Juliol de 1898

Promptuari de la escriptura catalana

METODO SENZILL Y FACIL PER FRANCISCO FLOS Y CAFCAT

Preu 6 rals.—Se ven en aquesta impremta.

La escriptura catalana ha estat sempre considerada com una de las más bellas y fáciles de escribir. Este promptuario, que ha sido elaborado por el Sr. Francisco Flos y Cafcat, es un libro que contiene todas las reglas y ejemplos necesarios para aprender á escribir correctamente en catalán. El método es sencillo y fácil de entender, y el libro está dividido en capítulos que tratan de las diferentes partes de la escriptura, como el trazado de las letras, el uso de las mayúsculas y minúsculas, y el manejo de los signos de puntuación. Este libro es indispensable para todos aquellos que deseen aprender á escribir en catalán con fluidez y elegancia.

Los errores que deuen desvanixers

En el presente promptuario se han recopilado los errores más comunes que se cometen al escribir en catalán. Estos errores, que a menudo son el resultado de una mala comprensión de las reglas de la gramática o de una falta de atención al detalle, pueden ser evitados siguiendo las indicaciones de este libro. Entre los errores más frecuentes se encuentran el uso incorrecto de los pronombres, el empleo de verbos que no existen en catalán, y el mal uso de los signos de puntuación. Este promptuario ofrece ejemplos claros de cada uno de estos errores, así como las reglas correctas para evitarlos. Al estudiar este libro, el lector podrá identificar y corregir sus propios errores, mejorando así su nivel de escriptura.

SECCIÓ ORIGINAL

Registre civil

de las días 23, 24 y 25 de Juliol de 1898

Maria Josefa Páez Olivé, de Anton y Rosa.—Hortá

Llop Masera, de Ferrán y Paula.—Anton B. de Ferrán

Manel de Salsador y Maria.—Eduard Cases Píez, de

Rubén y Maria.

Josep Agudé Borrás, de Pilar P. de Vilas.—

Josep Cases Escudé, de Rosalia Colomina Elias.